

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120—
za pol leta " " 60—
za četrt leta " " 30—
za en mesec " " 10—
za inozemstvo:
oseletno " " Din. 218—
mesечно " " 18—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " Din. 15—
v inozemstvu " " 35—
Posamna Štev. 75 par.

Cene inseratom:
Enostopna petlinna vrata mail
oglas po K 4— in K 6—
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana itd.
po K 12—
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljnik in četrta po praz-
niku ob 5. uri jutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS2.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nevrakirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 659 za naročnino in št. 348 za oglase.
zagreb 39.011, sarajev 7583, praga in dunaj 24.797

Brezglavi režim.

Živimo sredi največje zunanje politične krize od svetovne vojske sem. Orientsko vprašanje se razvija dalje, ne da bi se bila našla vse stranke zadovoljujoča rešitev, ki bi odstranila vsako vojno nevarnost. Kljub temu se mora reči, da potek te krize ni prinesel kaj nepričakovanega in docela nepredvidenega. Kar se tiče Turčije, ni bilo mogoče od nje pričakovati, da noto zaveznikov nemudoma kar »en bloc« sprejme. Tudi je naravno, da se Kemal-paša ne umakne izpred nevarne cone, ampak da jo skuša na ta ali oni način, rajši izlepa nego izgrda, zasesti, da ima pri pogajanjih najboljšo šanso za sebe. Na drugi strani Angleži nameravajo vsaj morske ožine stražiti dalje, ker ne gre, da bi sneli vsa jadra in kapitulirali pred turškim generalom, preden angorska vlada ne odgovori na ponudbe zaveznikov. Kar pa se Grčije tiče, pač nihče ni mogel biti presenečen nad odstavitvijo Konstantina niti more kdo resno misliti, da bi nova vlada mogla kaj izpremeniti na stališču zaveznikov ali pa celo postaviti Turčiji nasproti bojasposobno armado v Traciji. Z eno besedo, položaj je resen, ni pa tak, da bi bilo treba izgubiti glavo, ako ima kdo trdne in jasne smernice in se ne lovi danes za eno formulo, jutri pa ravno za nasprotno. Dokaz temu je francosko časopisje, ki je mirno, kakor da se ne godi nič posebnega, in o orientalski krizi piše med rubriko političnih novic. Angleži seveda delajo več šuma, pa ne zato, da bi se zapletli v večjo in resnejšo akcijo, ampak zato, da napravijo razpoloženje za tako reč med drugimi, ki naj gredo zanje po kostanj v žerjavico.

Bistvo sedanjega momenta leži namreč v tem, da se vrši huda diplomatska borba v Angori, za katero demonstracije angleških ladij v Dardanelah in premikanja turških čet v nevtralnem pasu tvorijo samo vlogo strašila; saj pravijo zadnja poročila, da so Angleži celo pripravljene zapustiti pod nekaterimi pogoji Čanak. V Angori se mudi odposlanec zaveznikov, ki se je že lani v imenu Francije s Kemalisti uspešno pogajal in ni ravno zadnji, kateremu se ima pripisovati zaslug za turške zmage nad Grki. Obenem se v Angori trudi zastopnik Rusije, da kemalistom da poguma, da nasproti zaveznikom ne odnehajo. Ker pa tudi angleška vlada ne stoji več brezpogojno na stališču, da ne bi Rusija smela imeti besedo pri ureditvi orientalskega vprašanja, je slejkoprej utemeljeno upanje, da se konflikt mirno reši.

Kaj pa dela med tem naš režim? — Medtem ko angleški in francoski kabinet malodane vsak dan polnoštevilno zboruje in sklepa, v Belgradu še pred kratkim ni bilo več kot 4 ministri; kadar pa so se zbrali, niso sploh glede zunanje političnega položaja storili nobenih sklepov. Pašić in Ninčić sta potovala po svetu; zdaj, ko se je Ninčić vrnil, pa sploh ni nobenih sej ministrskega sveta, češ da treba čakati še g. Pašića, dasi je odgovorni voditelj zunanje politike g. Ninčić. O njem se je razglajalo, da se drži francoske orientacije, Pašić pa angleške; pozneje se je trdilo, da sta oba popolnoma edina; zdaj zopet slišimo, da je Pašić naklonjen angleškemu načrtu. Kakšni so ti načrti, to ve sam Bog; eni pravijo, da imamo mobilizirati stražni oddelek, ki naj bi bil v Carigradu za parado, drugi menijo, da mislimo odposlati v nevtralnem cono 30.000 mož, da zamenjamo Angleže, ki bi rajši doma mirno svoj punč pili, tretji govore o zasedbi Soluna, katerega nam Angleži baje ponujajo; samo to se še ne ve, ali nam ga bodo dali. Zdi se celo, da tudi gospod baron Wrangel dela pri nas zunanjo politiko, kakor je soditi iz njegovih intervjuov o orientalskem vprašanju. Dočim pa je gospod Wrangel tako gostobeseden, ni podal noben član vlade, pa tudi ne šef naše zunanje politike, kakšne oficijelne, precizne in obvezne izjave; vse čaka samo na Pašića kakor muslimani na mahdija. Da bi kdo drugi mogel odločati ali soddločevati o zu-

nanjepolitičnih smernicah, da bi moglo tudi ljudstvo o tem imeti kakšno besedo, da imamo parlamentarce in voditelje strank, da sploh ni čas, da bi čakali, ampak bi že naprej morali imeti določeno smer, ki bi jo do konca držali — to našemu režimu niti na misel ne pride. On rajši trpi, da se širijo najbolj neverjetne govore, da se ljudstvo razburja in živi v strahu pred vojno in da se javno mnenje s tem po krivdi režima revolucionira, kar silno škoduje državi.

In vendar za nas ni nikoder niti sanje kakšne nevarnosti v vojnem oziru. Je resen položaj, ki terjaja od vlade maksimum diplomatske sposobnosti, delavnosti in naravnost iniciative, da bomo pri rešitvi orientalskega vprašanja imeli važno besedo. Poglejmo Rusijo, ki mednarodno ni priznana, ki jo že pet let bojkotirajo in ki je ravno v tem vprašanju po svoji diplomaciji, ne da bi veliko rožljala s sabljo, dasi si to lažje privoščijo nego mi, dosegla, da se jemljejo njene zahteve resno v poštev. Nota za noto, pogodba s kemalisti, tihe in tajne zveze s Francijo — pri nas pa molk, absurdne kombinacije in pripravljenost nesti za Anglijo na prodaj jugoslovanske kosti. Ako zavezniki hočejo Turčiji kaj dati, tega ne bomo mogli preprečiti, pač pa lahko veliko vplivamo na obseg teh koncesij, ne da bi bilo treba mobilizirati enega samega vojaka. Grčije ne bomo rešili in nimamo zato tudi vzroka, njene notranje zadeve pa nas nič ne brigajo; najmenj še zdaj, ko pride na vrh

Venizelos. Bolgarija je miroljubna in sama zahteva avtonomijo Tracije, torej tudi za nas ugodno rešitev; nasproti Romuniji se nismo nič obvezali, ako bi jo hotela Rusija napasti — čemu vsa ta nervoznost, ki je bolj znak slabosti nego dejanske moči? Dočim režim pusti, da se ljudstvo bega z govoricami o vojaški avanturi, bi bilo veliko bolj, da pusti govoriti in se gibati svojo diplomacijo po vseh prestolicah sveta, kajti končno bo diplomacija ta vozal razpredla.

Edini politik, ki je javno energično povzdignil svoj glas in začrtal edino za našo državo pametno in koristno zunanje politično smernico, je bil voditelj SLS, dr. Korošec. Režimski politiki so se skrili kakor skriva vlada svojo politiko pred ljudstvom. Mi ponavljamo za svojimi voditelji, da nobene vojaške avanture ne maramo in zahtevamo, da režim jasno pokaže svoje karte v tem oziru, ker tajne diplomacije ljudstvo, ki jo potem plačuje s svojo krvjo, ne mara več! Ta zunanje politična kriza pa tudi bolj jasno kot vse druge dokazuje, da je sedanjí režim za vodstvo države popolnoma nesposoben, da jo tira v pogubno igro, da stavlja na kocko njen obstoj in njeno bodočnost. To naj izve g. Pašić, ko se vrne, in naj ve tudi, da mu ljudstvo ne zaupa in noče nič vedeti za njegovo smer, ki jo prinese baje iz inozemstva! Nam je smer jasno dana po izjavah našega političnega voditelja. Če se pa hočejo Angleži res pomeriti s Kemalom, naj se — brez nas!

Radikali za razčiščenje v vladi.

PAŠIĆ V RADIKALNEM KLUBU. — POTRTOST MED DEMOKRATI.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Nocoj ob 9. uri se je vrnil v Belgrad ministrski predsednik Nikola Pašić. Na kolodvoru so ga pričakovali njegov namestnik minister Trifković, zunanji minister dr. Ninčić in več poslancev radikalne stranke. Časnikarjem Pašić ni podal nobene izjave, češ da je utrujen.

Belgrad, 29. septembra. (Izvirno) Kljub visoki starosti ima Nikola Pašić še danes velik vpliv na politične kroge. To se je posebno opazilo danes, ko se je zaznalo, da se vrne. Radikalni klub, ki je bil doslej prazen, je bil danes dobro obiskan. Skoro vsi poslanci, ki so v Belgradu, so se zbrali v klubu. Zanimivo je, da se na seji radikalnega kluba ni nič razpravljalo o pogajanjih Pašića v inozemstvu. Zdi se, da bo klub vse odločitve in njih posledice sprejel brez debate. Pač pa se je mnogo razpravljalo o tem, kakšno stališče bo zavzel Pašić v notranjepolitičnem položaju in glede razcepa v demokratski stranki. Dalje

se je govorilo o dementiju Ljube Davidovića. Nekateri poslanci so ogorčeno napadali demokrate in obsojali njih dvolično igro. Radikalni klub bo zahteval, da se demokrate izjavijo, če so pripravljeni nositi soodgovornost za današnji režim, ker v javnosti vso odgovornost vale na radikalno stranko. Če demokrate nočejo nositi soodgovornosti, naj izstopijo iz vlade. Radikalni klub zahteva, da se položaj v koaliciji razčisti, ne pa da se delajo nepotrebni kompromisi. — V demokratskem klubu vlada potrto. S povratkom Nikole Pašića zgube demokrate prestiž v vladi, ker kriza v demokratski stranki postaja zadnji čas vedno ostrejša. Zadnji sestanek demokratskega kluba ni prav nič razčistil položaja. Davidović je pa izjavil, da bo počakal odločitve kluba. — V drugih političnih krogih se pričakuje, da bo vlada s povratkom Pašića vendar enkrat pričela delati.

Kritičen položaj v orientu.

ANGLESKE VOJNE PRIPRAVE.

London, 29. (Izv.) Reuter poroča: Kabinet je danes ponovno razpravljal o položaju v orientu, ki je slejkoprej zelo resen. Kemalistične čete se zbirajo pri Ismidu.

London, 29. sept. (Izv.) Politični dopisnik lista »Daily Telegraph« poroča, da je položaj v Dardanelah in v Carigradu zelo resen. — Ni dvoma, da bo parlament (angleški) sklican, če bi vsled neugodnih razmer utegnili priti do vojske.

London, 29. septembra. (Izvirno) Ministrski svet se je včeraj trikrat sestel, da se posvetuje o orientalskem vprašanju. Številne bolniške sestre so bile poklicane v Nelley. Dve gorski bateriji sta odpotovali v Orient. Za drugi teden je naročenih več tisoč tovornih avtomobilov.

London, 29. septembra. (Izvirno) En bataljon infanterije Norf Stafford in 1000 mož zračnih čet se je danes izkrcalo v Carigradu. — Pri Čanaku ni nobene posebne spremembe. Turške čete so prejele povelje, naj prodirajo, kolikor mogoče daleč, to-

Angleška odgovori na rusko noto.

London, 29. (Izv.) Reuter poroča, da je angleška vlada pripravljena odgovoriti

na rusko noto. Počakala bo še par dni, kako se bodo razvili dogodki. Preden bo odgovorila, se bo tozadevno posvetovala s francosko vlado.

Grki — manifestirajo.

MANIFESTACIJE ZA FRANCIJO IN VENIZELA.

Atene, 29. septembra. (Izvirno) Pred francoskim poslanštvom so se vršile velike manifestacije za Francijo. Ljudstvo je prosilo francoskega poslanika, naj poroča o tem svoji vladi in jo naprosi, da se zavzame za Grčijo.

Atene, 29. septembra. (Izvirno) Včeraj je okoli 50.000 oseb manifestiralo za Venizela in zahtevalo, da se takoj povrne v domovino.

VENIZELLOS.

Pariz, 29. (Izv.) Venizelos se bo jutri vrnil iz Normandije, kjer je bival iz zdravstvenih razlogov, v Pariz.

Pariz, 29. sept. (Izv.) Venizelos je dopel v Pariz.

Atene, 29. (Izv.) Revolucionarni odbor je brzojavno naprosil Venizela, naj se pri zaveznikih zavzame za Grško in jo zastopa na orientalski konferenci.

VOJAŠKA DIKTATURA.

Atene, 29. sept. (Izv.) Vojaška komisija pod vodstvom polkovnika Plastriasa in Gonatasa je začasno prevzela izvrševanje javne oblasti in stopila v stik z venizelisti. O sestavi novega kabineta se še niso zedinili. — Kralj Konstantin ni zaprl. Revolucionarni odbor se še ni izjavil glede odpotovanja Konstantina. Aretirani so: bivši ministri Gunaris, Stratos, Protopadakis, Kudas in Theodokis. Javnost jih obtožuje, da so zakrivali poraz v Mali Aziji in zahteva, da se postavijo pred sodišče.

GRŠKI KRALJ JURIJ II.

Atene, 29. septembra. (Izvirno) Dosedanji prestolonaslednik in novi kralj je prisegel na ustavo. Imenoval se bo Jurij II.

Atene, 29. (Izv.) Na čast novemu kralju Juriju II. je bilo snoči celo mesto razsvetljeno.

London, 29. sept. (Izv.) Iz Aten poročajo: Kralj Konstantin, kraljica Sofija ter princa Nikolaj in Andrej so baje včeraj na krovu oklopne ladje odpotovali iz Aten.

London, 29. (Izv.) Reuter poroča iz Aten: Poročilo, da je bil četrti sin bivšega kralja Konstantina princ Pavel ujet na neki šolski ladji, ni resnično.

Poraz sovjetskih čet.

Baku, 29. septembra. (Izvirno) Potrjuje se, da so sovjetske čete v Buhariji v borbi proti Enver-paši doživele težak poraz. Zgubile so nad 10.000 mož. (Enver-paša hoče iz transkaspjskih pokrajin ustanoviti neodvisno muslimansko državo. Op. ured.)

Dr. Beneš gre v Italijo.

Praga, 29. (Izv.) »Lidove Novine« poročajo, da bo dr. Beneš takoj po sestavi nove vlade v svojstvu kot zunanji minister odpotoval na posvetovanja v Italijo, kamor ga je povabil italijanski zunanji minister Schanzer.

Sanacija Avstrije.

Zeneva, 29. (Izv.) Petčlanski komite je danes pod predsedstvom Balfourja dovršil načrt za saniranje Avstrije. O načrtu bodo še enkrat razpravljali v tajni plenarni seji Društva narodov, nakar bo v soboto v javni seji sprejet.

Zeneva, 29. sept. (Izv.) Na današnji seji avstrijskega odbora je zastopnik Italije naznanil, da je italijanska vlada voljna prevzeti za avstrijsko posojilo garancijo v enakih odstotkih kot ostale garancijske države. Toda Italija stavlja za to svojo obvezo gotove pogoje, ki se morajo prej uresničiti in ki se tičejo oblike finančne kontrole ter časasnih kreditov v novem posojilu. Odbor je sklenil prekiniti sejo do jutri zvečer, da se medtem najde sredstvo za odstranitev teh nastalih težkoč.

Rim, 29. sept. (Izv.) Včerajšnji ministrski svet je sklenil na predlog zunanje-ga ministra Schanzerja poslati italijanski delegaciji v Zenevi navodila v tem smislu: Italija prevzame v načelu, kakor ostale države, jamstvo za avstrijsko posojilo; je pa mnenja, da ne gre, da bi bila ona pri

finančni kontroli udeležena le toliko kakor vsaka druga država. Italija hoče v kontroli večje vpliva kakor velesila in kakor največji upnik Avstrije.

Nemška vojna odškodnina Ameriki in Angliji.

London, 29. septembra. (Izvirno) Uradno se poroča: Amerika in Anglija sta se zedinili, da znašajo stroški zasedbenih čet v Nemčiji 250 milijonov dolarjev. Nemčija bo za to vsoto dobavila Ameriki in Angliji barvila.

Eksplodizija v Falconaru.

Spezia, 29. (Izv.) Potrjuje se, da je eksplozija v Falconaru povzročila strela. Utrdba je popolnoma porušena. V celi okolici je škoda velikanska. V St. Teresi je več hiš popolnoma porušeni, ostale so pa poškodovane. »Il Mondo« poroča, da je eksplozija vsled električnega kratkega stika. Po dosedanjih poročilih je 144 oseb ubitih, nad 600 pa ranjenih.

RAZMEJITEV MED POLJSKO IN ČESKO.

Praga, 29. sept. (Izv.) »Československa Republika« poroča, da stoji vlada glede vprašanja Javorova na tem stališču, da je ta zadeva že urejena po mirovni konferenci ter po konferenci poslanikov z dne 19. julija 1920. To svoje stališče bo takoj javila konferenci poslanikov v Pariz.

MEZDNO GIBANJE NA DUNAJU.

Dunaj, 29. (Izv.) Mezdni spor med kovinarji in njihovimi delodajalci je poravnani. Delavci dobijo podvojene fiksne doklade. Tudi stavka kavarniških uslužbencev se je danes končala. Stavka spedijskih delavcev pa traja dalje.

V pričakovanju vladne odločitve.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Jutri se vrši seja ministrskega sveta pod predsedstvom Nik. Pašića. Ker se je nakopičilo ogromno važnih in nerešenih stvari, bo imel dovolj časa. Predvsem je na dnevnem redu orientirano vprašanje, ki se nahaja v odločilni fazi, a se na vlado izvaja močan pritisk od znane strani. Vlada mora računati z voljo teh krogov in pa z voljo naroda, ki noče, da se spušča v boj za tuje prince. Kakšno stališče bo vlada zavzela, ni znano; more se pa od nje pričakovati vse. V vladnih krogih mislijo, da bi bilo najbolje, če bi se čimprej vršile volitve, ker bi se edino na ta način mogle razčistiti notranje razmere.

Parlamentu beseda!

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Jutri pride v Belgrad predsednik Narodne skupščine dr. Ribar. Njegov prihod je velike važnosti ne le za razvoj razmer v demokratski stranki, marveč tudi za sklicanje parlamenta, ker se vedno bolj množe zahteve, da se radi napetega zunanje položaja skliče narodna skupščina še pred določenim rokom (15. okt.).

Za prelom z demokrati.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Vojvodinski radikali so sklicali kongres radikalne stranke v Vojvodini, ki se bo sestel 1. okt. Na kongres je pozvan Stojan Protić. Na

kongresu se predloži resolucija, katera zahteva, da se koalicijska z demokrati razdere.

Vprašanje konkordata.

Belgrad, 29. sept. (Izv.) Pod predsedstvom Ljube Jovanovića se je vršila danes seja pododbora za izdelavo predloga o konkordatu naše države z Vatikanom. Razpravljalo se je o posameznih paragrafih. Zdi se, da so med člani odbora vznikla nekatera nesporazumjenja, vsled česar bo najbrže pretekel še 1 mesec, preden se bo mogel sklicati plenum odbora.

Libeliče vrnjene Jugoslaviji.

Maribor, 29. sept. (Izv.) Avstrijska republika je pri razmejitvi izročila jugoslovanski upravi Libeliče. Ta čin se v nedeljo slovesno praznuje.

Dr. Marković ni bil aretiran.

Maribor, 29. sept. (Izv.) Vest, da je mariborska policija tukaj agnoscirala bivšega komunističnega poslanca dr. Simo Markovića in da je bil aretiran, ne odgovarja resnici. Dr. Marković se nahaja slejkoprej na Dunaju. Vrnili se je samo Dušan Sekić, ki se je sam javil policiji v Belgradu in je izjavil, da je sit politike, nakar je bil takoj izpuščen.

Pismo iz Českoslovaške.

Od našega poročevalca.)

Praga, 26. septembra.

Živimo v dobi rekonstrukcije kabine. Benešev delovni program je izčrpan. Služil je kot prehodno ministrstvo. Novo konsignirani predsednik posl. Švehla vodi te dni pogajanja z zastopniki posameznih strank. Dosedaj je konferiral s socialnimi demokrati, narodnimi socialisti in narodnimi demokrati. Včeraj je vodil pogajanja z lidovo stranko. Rezultat pogajanj še ni znan, na vsak način pa sigurno ostane pri sedanjih koalicijskih. Zdi se, da bo nova koalicijska dovolj jaka, da reši pereča vprašanja zunanje politike, da reši državo gospodarske krize. V programu bodoče vlade ima biti tudi ureditev odnošaja države do cerkve. V kolikor sem informiran, lidova stranka v tej stvari ne popusti, vključ temu, da je po zatrdilu dr. Hrubana, ki je na zborovanju v Litomysli dejal o rekonstrukciji vlade: »Mi smo vedno tam, kjer se zida in rekonstruira, nikdar pa ne tam, kjer se podira.« To so besede moža, ki vodi pogajanja za lidovo stranko. Tudi v klubu lidove stranke je bilo po referatu ministra Šramka zaključeno, da klub lidove stranke ostane v koalicijski državotvornih strank. Enako je proglasil tudi dr. Kramář, da je nar. demokracija vedno pripravljena na žrtve, samo da bi bila močna in silna delazmožna koalicijska. Socialni demokrati so imeli zadnji čas pogajanja s komunisti za enoten nastop delavske fronte. Pogajanja so se pa razbila, ker so vodilni komunisti izjavili, da z buržujskimi strankami nočejo sodelovati. Sicer je pa komunistična stranka v razpadu in se del nagiba na socialno demokratsko stran.

Nova vlada ima torej računati s komunistično opozicijo, dalje z opozicijo ludovcev (slovaških poslancev ljudske stranke), z Madžari in pa z nemškimi blokom, ki je izjavil, da bo proti vsaki vladi v najstrebši opoziciji. Kdaj da se sestavi nova vlada,

še ni gotovo, krožijo pa vesti, da takoj po prihodu dr. Beneša iz Zeneve. Parlamentarci ugibajo, da se sestavi nova vlada takole: posl. Švehla ministrski predsednik, dr. Beneš zunanji, dr. Černy notranji, znani dr. Rašin finančni, posl. Stříbrný železniški, minister magr. Šramek prevzame socialno skrb, dr. Dolansky ostane pravosodni minister, Bechyň prevzame trgovino. V koliko se izpolni to ugibanje, bomo videli v najbližjih dneh. Oči vseh so obrnjene na ljudsko stranko, ki resnično jako veliko žrtvuje z vstopom v novo vlado. Težave ji delajo problemi: Ločitev cerkve od države, skupno uživanje cerkvenih in školskih sredstev. — Dalje ureditev diecez neodvisno od države, imenovanje cerkvenih dostojanstvenikov neodvisno od države. So to vprašanja, ki lidovi stranki onemogočujejo vstop v vlado, ako se ne rešijo v smislu njenih zahtev.

Kar se tiče gospodarske krize, tovarne odpuščajo na tisoče delavcev, ker jim ne morejo dati dela, dobro vedo, da vsled visokosti kurza češke krone, izvoz njihovih izdelkov ne samo da zastaja, ampak totalno propada. V tem oziru se čaka na vladnem manifestu obljubljeni pomoč vlade in parlamenta. Cene manufakturnih in specerijskih izdelkov so sicer padle, vendar ne preveč. Manufaktura 30—35 odstotkov, specerija 5—10 odstotkov. Vendar pa vznemirjenje delavstva vključ temu padanju cen ne pojenja; zato je vlada sklenila več naročil za državo pri različnih podjetjih, samo da bi delavci ne bili odpuščeni. Odpuščene pa skuša zaposliti pri gradnji železnice in drugih državnih podjetij.

Omenjanja vredno je tudi dejstvo, da katoliški listi jako ostro obsojajo podporo jugoslovanske vlade, ki jo daje českoslovaški sekta s tem, da je prevzela stroške za šolanje 20 bogoslovcev te sekte, ki bodo študirali v Sremskih Karlovcih in baje v Sarajevu. Ta sekta je začela tudi propagando v Ameriki in je s tem pomnožila 120 ameriških sekt za eno.

V.:

Belorusija.

II.

S proklamacijo beloruske samostojnosti dne 25. III. 1918. se začela nova doba trpljenja beloruskega naroda in stremljenj za udeležitvijo idealov popolne politične svobode. Njegovi politično in vojaško-organizatorično silnejši sosedji niso priznali tega političnega akta, ampak začeli proti njemu borbo močnejšega proti brezzaščitnemu.

Mirovna pogodba v Brestu Litovskem, sklenjena med predstaviteljem boljševikov Trockim in nemškim generalom Hoffmannom, je prerežala živo telo beloruskega naroda na dva dela. Legalna beloruska vlada kateri je podelil vrhovno vodstvo vsebeloruski kongres v Minsku leta 1917 v decembru, in v kateri so bili zastopani vsi tamkajšnji narodi (Belorusi, Rusi, Poljaki, Židi) in vse stranke, se je morala umakniti premoči in nasilju. V smislu brest-litovske pogodbe je prenehala nemška okupacija, ki se je zamenjala z boljševiško. Krvavi boji med boljševiki in Poljaki leta 1918—1921 se vrše skoro izključno na beloruskem ozemlju. Kaj je moral pretrpeti narod, ki je bil do grla sit že svetovne vojne, od vednih ofenziv in defenziv od strani boljševikov in Poljakov si lahko vsak misli. Mirovna pogajanja in nato tudi mirovna pogodba v Rigi je končala to krvavo

klanje ter povzročila razdelitev Belorusije. V smislu te pogodbe so prišle tri četrtine teritorija Belorusije z 9 milijoni prebivalcev pod boljševiško, to je rusko oblast, in ena četrtina teritorija s 3 milijoni prebivalcev pod poljsko. Iz onega dela, ki je prešel v smislu riške pogodbe pod rusko oblast, se je konstituirala »beloruska sovjetska republika«, ki etnografično ne obsega celega beloruskega naroda in eksistira še dandanes.

Kakšna je politična svoboda te republike in kdo jo pravzaprav vlada, bo vsak razumel, komur so boljševiške metode vladanja le malo znane. Drugi del, ki je prišel pod poljsko oblast, pa vsled znanega skrajnega nacionalizma Poljske trpi še bolj. Da kljub temu belorusko gibanje ni zamrlo, je največ zasluga peščice narodno zavernih kulturnih in političnih delavcev, med katerimi imajo največ zaslug katoliški duhovniki.

Središča beloruskega pokreta sta dve mesti: Minsk kot prestolnica beloruske sovjetske republike in Vilna kot centrum v Poljski ter zibelka celega narodovega pokreta. Oba ta centra, čeprav ležita v čisto beloruskem ozemlju imata jako različno usodo. Minsk je kot stolica beloruske sovjetske republike politično popolnoma odvisna od Moskve, kulturno pa teži proti zapadu oziroma proti Vilni, in ima v tem oziru z Moskvjo jako rahle vezi. Priznati je treba, da so v zadevi šolstva pustili boljševiki republiko popolnoma svobodne roke in so od ljudskih šol tja do univerze v Minsku vse šole v narodnem jeziku. Sicer stoji šolstvo pod vplivom komunizma, vendar pa s tem nehote podpira in utrjuje narodni čut beloruskega naroda. Tudi različne kulturno-prosvetne kakor tudi ekonomske organizacije se razvijajo dovolj svobodno in zadobivajo v prostem narodu jaki odmev. Vzrok tej svobodi je iskati v tem, da je tudi pripisni narod sodeležen v vladi, kakor tudi v okrajnih sovjeti.

Popolnoma drugačne so pa razmere v ozemlju, ki je vsled mirovne pogodbe v Rigi pripadlo Poljski. O kakršnikoli možnosti svobodnega političnega življenja se še misliti ne sme. Kdorkoli se javno upa misliti na povzdigo beloruskega naroda na političnem polju, mora računati s tem, da se znajde čez noč v »Lukiszkah« (po celi poljski znane težke ječe) ali pa v »Citadelci« v Varšavi. Nič čudnega ni, da sta obe ječi in pa takozvani »obozy koncentracyn« prenapolnjeni z nesrečnimi sinovi beloruskega naroda.

Pečat »političnih zločincev« nosi vsak od kmeta, ki komaj zna čitati in sicer v lastnem jeziku, pa navzgor do cveta inteligence, ki se zaveda, da je izšla iz naroda in pozna svoje dolžnosti. Največ »političnih zločincev« pa najde katoliška Poljska med katoliškimi duhovniki in pravoslavni mi p o p i. (Po veri se prištevajo 9 milijonov Belorusov k pravoslavni in 3 milijoni h katoliški cerkvi.) Nasilni režim se zaveda, kdo je najuspešnejši delavec za narodni blagor. Prosvetno in izobraževalno delo se na vse mogoče načine ovira. Vladni krogi se postavili na stališče, da je vse, kar je belorusko, antipoljsko in zato protidržavno. Na podlagi te teorije se zapirajo ljudske kakor tudi sred. beloruske šole. (Belor. visokih šol na ozemlju, ki je pripadel Poljakom, ni.) Interesantno in žalostno je, da vlada tam, kjer ne dovoli belorusom šolo, četudi privatno, dovoljuje ustanovitev ruskih šol, ki jih potem s pravico javnosti tudi vzdržuje. Ne samo to! Vlada sama

Fr. Stele:

XXIV. umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu.

Letošnji obiskovalec velikega semlja je imel toliko prilike seznaniti se z umetnostjo, ki jo je tekom stoletij in tisočletij produciral naš narod in zemlja, na kateri živi, kakor je gotovo še ni videla Ljubljana, od kar obstoja. Preteklost kulture našega ozemlja je lahko študiral v deželnem muzeju, razvoj našega slikarstva mu je skušala predočiti zgodovinska razstava v tehnični srednji šoli, polpreteklost v Narodni galeriji v Kresiji, sedanjost pa v Jakopičevem paviljonu.

Iz tega vidika je zadnja razstava zanimiva, posebno ker so razstavili drug poleg drugega predstavniki t. zv. impresionizma in modernih smeri.

Razstavljenih je bilo glasom kataloga 129 del sledečih umetnikov: Gaspari Maks, Jakac Božidar, Jakopič Rihard, Kos Gojmir Anton, Kralj Fran, Kralj Tone, Šantel Saša, Vavpotič Brunon, Vavpotič Ivan, Zabukovec Toni, Zajec Ivan, Zupan Fran in Žagar Lojze. Kiparske stvari sta razstavila samo Zajec Ivan in Kralj Tone.

Sevé ta razstava ne more pretendirati na popolnost pregleda stanja naše sedanje umetnosti, čeprav je po nekaterih njenih predstavnikih značilna in pojasni vsaj nekaj osnovnih smeri. Impresionizem dobro označa Rihard Jakopič, ki je razstavil razen portreta g. L. samo stara dela, za kar smo mu hvaležni, ker nam je omo-

gočil osvežiti si sliko o njegovi umetnosti. Značilna dela zanj danes in v preteklosti so Topoli, Dvorišče, Zima I. II. III., Modra soba, Sestrici in Portret g. L. Vsebujejo namreč več ali manj vse smeri njegovega zanimanja. Skupno pa je vsem, da mu je predmet vselej več ali manj brezpomemben, da gre preko njega do sistema svetlobe in barv, ki pogosto naravnost zažare iz slike. Barvno in atmosferično razpoloženje podaja s tako intenzivnostjo kakor pri nas nihče drugi in ravno radi svoje lirično-pesniške barvne vsebine nam je kljub modernim strujam in poleg njih, ki boljše izražajo hopenje sedanje generacije, še vedno blizek. Portretist v navadnem pomenu besede Jakopič sploh ni že bistvo njegove umetnosti je tuje realizmu v navadnem smislu te besede, posebnost pa je pri njem, da ga označa poleg absolutne razkrojenosti oblike v barvne optične elemente, kljub temu tam, kjer sreča v svoji sliki plastičen, posebno telesen element, presenetljiva kubična konstruktivnost poteze, pri čemer je pogosto naravnost brutalno plastičen. Dober primer za to sta Sestrici in zopet novejša delo Portret g. L. Zupan Fran, ki je izšel neposredno od njega, se še vedno ni popolnoma oprostil njegovega vpliva. Po svojem hopenju skuša iti nova pota in v izbiri svojih motivov kaže nedvomno talent, tembolj ker jih črpa iz domačega miljeja.

Vavpotič Ivan je razstavil 2 rutinirano naslikana portreta v svojem dosedanjem načinu in 5 slik iz Vintgarja.

Gaspari Maksim ima več moti-

vov iz kmečkih običajev v narodnih nošah. Nikjer ne gre preko svoje manire. Simpatična mi je njegova Marija, katere slog je prevzet od tehniške slikarje na steklo.

Šantel Saša je razširil svoje motivno polje na prizore iz livarne, pri čemer mu je bil mogoče zunanji povod Gjurić s svojim ciklom Delo. Kakor sicer, je tudi tu Š. suhoparen in stvaren. Zanimal nas je ciklus akvarelov »Stara Ljubljana«, ki bi bila že zdavnaj lahko dobila svojega oboževalca mej slikarji. Tudi te slike ne gredo preko Šantlovega okvira stvarnosti, kar jim je v škodo, ker nam motivov, za katere se ogreva, umetnik ne približa tako kot bi bilo potrebno. Posebno pri takih motivih je nujen silen temperament, kajti mestne in naravne lepote nas zgrabijo v umetnosti samo, če so prošle skozi posredništvo temperamentnega opazovalca, ki jih prime ali od njihove monumentalne, idilične, razpoloženske ali intimne strani. Važno je tudi stališče, ki ga zavzame umetnik napram predmetu in v tem oziru se mi zdi pogled na stolnico in okolico nedvomno ponesrečen, ker ni efekten in gledalcu ne poda nobenega novega spoznanja. Naslov Most vzdihljajev za most med stolnico in škofovo palačo je ponesrečen, ker ni vsebinskega sorodstva, motivno sorodstvo pa šepa posebno, ker je ljubljanski most v primeri z beneškim popolnoma prozaičen in celo arhitektonsko le malo zanimiv. Štafaža v teh slikah večinoma moti, kanonik pred vhomom v semenišče pa utis naravnost pokvari.

Jakac Božidar ima več starih

stvari. Zanimiv je na ti razstavi kot portretist.

Izmed portretov Haralda Saeveranda, Toneta Kralja in Jakčevega lastnega je vsak izveden v drugi tehniki, vsak izrazit v karakterizaciji in vsak od svoje strani zanimiv. Podtret plavookega Norvežana je tudi koloristično pomembno delo.

Ivan Zajc je razstavil celo kolekcijo kiparskih osnutkov. Vsi so formalno pod vplivom antike, večina tudi vsebinsko in motivno. On je po svoji formi in po svojem čuvstvosovanju tako daleč za našo generacijo, da se mu je skoro težko približati. Večina tega, kar hoče povedati, je bilo že na podoben način povedano in je postalo motivno in čuvstveno tako izrabljeno, da smo skoro preleni, da bi se mudili ob teh stvareh. A kljub temu mu moramo priznati izredno rutiniranost v rokodelstvu in pridnost. Idila je kljub motivni in formalni zastarelosti zanimiva. Reliefni portret dr. N. Župančiča je prav dobro realistično delo, po umetniškem občutju pomaknjeno v paralelo k klasičnim realističnim portretom, kar Župančičevemu tipu prav dobro pristaja.

Kralj France je razstavil 3 slike: Žanjci, Betlehemska mati in Razodetje. Žanjci se mi zdi eno najboljših Francevovih del, ta slika je karakteristična zanj v pojmovanju tkzv. ekspresivnih gibov in monumentalne v linijo vklonjene geste dela. Posebno fin in simpatičen je rudečkast ton zrele pšenice, ki tvori koloristično stran te slike. V kolorističnem oziru je zanimivo tudi Razodetje.

ustanavlja ruske srednje šole in v istem mestu že ustanovljeno belorusko srednjo šolo bojkotira (n. pr. v Vilni). Beloruska mladina, ki je dokončala svoje nauke na beloruski srednji šoli, se terorizira s tem, da nima pravice zapisati se na univerzo ali tehnične visoke šole v Poljski. Ko se obupana akademska mladina hoče šolati dalje v inozemstvu, ji uprava ali sploh ne da dovoljenja za prestop meje, ali pa dobi dovoljenje čez pol leta z opazko »bez prava powrotu« (brez pravice povratka). Na ta način so nastale in še eksistirajo cele kolonije beloruske akademične mladine v različnih naučnih centrih starega in novega sveta. (Beloruski narod se je za časa ruskega carskega režima jako izseljeval v Ameriko.) In to vse se godi v času, ko se v Vilni na etnografskem teritoriju Belorusov odpravlja poljska univerza, na kateri je pa zapis Belorusov prepovedan. (Izjemo delajo le oni Belorusi, ki so služili kot poljski legionarji.) Z vseh strani poljske države se zbira s pomočjo vlade mladina, da bi temu najvišjemu templu kulture dala poljski karakter in sijaj. Cilj te univerze torej ni kulturna povzdiga tamkajšnje ljudstva, ampak raznarodovanje, polonizacija. Poljska duhovščina, sodnija in administracija sploh niso nič drugega kot sredstvo polonizacije, da privede ljudstvo k »državotvornosti«.

Ne oziroma se na zapreke stavljenе prosvetnim in izobraževalnim organizacijam, omenjam samo sistem uničevanja ekonomskih organizacij, takozvanih »kooperativ«. Kakor hitro se pri pogostih revizijah od vladne strani najde v knjigovodstvu beseda ali odstavek napisan po beloruski, so knjige konfiscirane, in organizacija razpuščena. Razumljivo je, da morajo Belorusi na ozemlju pod poljsko oblastjo, delovati jako previdno, tako, da ne žrtvujejo niti sebe niti pokreta okrutnim vladnim persekucijam. V svrhu informacije navajam izjavo poslanca Skulskega, centruša, ki je oficijelno kot ministrski predsednik izjavil, »da po 50 letih represalij, Belorusi nehaajo obstojati kot narod«.

Politične novice.

[+] Ljubljanske občinske volitve. Zanimanje za volitve raste vsak dan bolj. Liberalci, stari in mladi demokrati, so v strašni zadregi. Med »Narodom« in »Jutrom« se bje hud časopisni dvoboj. Pa tudi za kulisami je boj oster. To je tudi razumljivo, ker so stari demokrati obsodili politiko mladinov. Mladini bi radi napravili s starini skupno listo. Ti pa hočejo postaviti svojo ter računajo na zvezo z narodnimi socialci v upanju, da jih pridobijo. Intrigira se na vseh koncih in krajih, ker je med demokratskimi gospodi preveč županskih kandidatov. Kakor smo poučeni, se tudi vse stranke protivladne opozicije živahno pripravljajo na volivni boj. Iz »Jutrovi« vsakodnevnih člankov sledi, da se vladinovci boje za svojo usodo. Mnogo ve »Jutro« pripovedovati o pogajanjih, ki se baje vrše radi volivnega bloka med opozicionalnimi strankami, ki pa baje niso še zaključena. »Jutro« poroča tudi, da se narodni socialci pogajajo istočasno z opozicijo in s starimi demokrati. Koliko je na tem resnice, nam secer ni znano. Gotovo pa bi »Jutro« bilo bolj veselo, ko bi se kdo hotel z njimi pogajati. Prepričani smo, da mladinom za taka pogajanja ne manjka denarja, kakor tudi niso brez njega demokratski starini. Toda danes se med ljubljanskim prebivalstvom

Kralj Tone je razstavil 3 slike in 2 kipa. Sliki Strti klasi in Maščevanje sta dve zreli deli, ki sta me prijetno presenečili. Tone Kralj, kakor je zaslužil svojo pot v potu svojega obraza, je dal tu dve deli, ki jima bo težko oporekati. Simbolično koloristično osredje tvori pri vsaki okolica in ozadje. Te barve govore same in ne potrebujejo razlage in če je eden izmed obiskovalcev rekel pred Strtim klasi, da ga je strah, je s tem dano Tonetu največje zadoščenje. Simbolična in vsebinska zveza mej strtimi klasi na sliki in od gladi strtim telesu je tudi vsakemu dostopna. Podobno je pri lavini v diagonal navzdol drvečih srđitih obrazov, ki v slepi pobuni iztikajo oči lastnim sodrugom in jih spaja v drvečo maso le ena misel: Maščevanje! Tudi barvna in potezna simbolika, ki spremlja to skupino, je neposredno dostopna. — Talentirano kiparsko delo je Evangelist sv. Janez. Zavržen up je monumentalizirana gesta obupa.

Vavpotič Brunon, sin Ivana V., je razstavil menda prvič in nas prijetno presenetil. V Vintgarju se nam zdi, da lahko opazimo zvezo mej sinom in očetom (kolorit!); Sicer pa gre Brunon nova pot. Označa ga dekorativnost in nji podrejena barvnost. Misoja ga mestni in pokrajinski motivi, posebno ljubljanska predmestja in ravno ti obetajo, ker dokazujejo, da zna vzeti še tako brezpomemben predmet od zanimive strani i v barvi i v liniji.

ne bo dalo nič opraviiti ne z obljubami in ne z denarjem. Ljudje so preveč izučeni po demokratskih »dobrotah«, za katere nisojo odgovornost — stari in mladi.

+ Radičeva republika in bajoneti. V 38. šte. Radičevega »Slobodnega doma« je Stjepan Radić v nekem odgovoru podtaknil poslancu Hrv. ljudske stranke Bariću neko izjavo o bajonetih in hrvatski republiki. Poslanec Stjepan Barić je nato priobčil v »Seljačkih Novinah« pojasnilo, v katerem pravi: »Ni res, da je g. Radić letošnjo pomlad mene o čemerkoli obvestil, ker se midva letos sploh še nisva videla. Ravno tako netočna je meni pripisana izjava. G. Radić pravi, da sem na neki seji Hrv. bloka rekel: »Poskrbite, da pridete na vlado in da bodele imeli tudi vi bajonete, potem bomo tudi mi (ljudska stranka) z Vami.« Dejansko sem pa jaz rekel nekaj čisto drugega. Prisostvoval sem na poziv g. Radića nekemu sestanku vodstva Hrvatskega bloka. Mislim, da je bila to druga seja hrvatskega bloka začetkom meseca julija lanskega leta. Ker je bil naš pogovor zaupen, hočem navesti samo tisto, kar se nanaša na mojo izjavo. Med pogoji, ki jih je bil postavil g. Radić za vstop v hrvatski blok, je bil tudi ta-le: Stranke, ki vstopijo v hrvatski blok, ne smejo priznati ustave, zanje mora veljati stanje od 1918. leta pred 1. decembrom; kajti hrvatska republika dejansko obstoja, ona ima tudi po svojem zakonitem predstavnistvu sprejeto ustavo, vlada v Belgradu je samo srbska, a hrvatska vlada je vodstvo hrvatskega bloka.« Jaz sem nato razložil svoje mnenje, da je za državo vseeno, kako je nastala. Država obstoja že tedaj, če na omejenem ozemlju žive ljudje in če nad njimi vlada oblast, ki ima dovolj bajonetov, da se vzdrži. Rekel sem, da ne morem reči, da država in ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ne obstoja, marveč morem le reči, da je ta ustava slaba, da je ta ustava na škodo Hrvatov in da bi se morali vsi Hrvati združiti, da to ustavo porušijo. Zastopnik Radić se je bil nato razsrdil ter mi zaklical: »Vi ste isti kakor batinaš! Vi poznate samo bajonete!« Jaz sem mu odgovoril: »Poznam še kaj drugega, toda vlade brez sile ne poznam. Poskrbite, da boste imeli tudi vi bajonete, ki bodo branili vašo vlado in vašo ustavo, pa bodo morali vsi priznati tudi vašo vladol« G. Radić mi je nato rekel, da nas bo dal vse pobesiti, kadar pride do bajonetov. Odgovoril sem z vprašanjem: »Ali je to po programu človečanske in miroljubne republike?« S tem se je pogovor končal. G. Radić je še kasneje v mesecu avgustu in septembru lanskega leta v navzočnosti več članov vodstva Hrvatske pučke stranke razlagal svoj program, a odgovor je dobil v sklepu celokupnega vodstva Hrvatske pučke stranke, ki je imelo sejo jeseni minolega leta v Sarajevu. Od tedaj vodstvo Hrvatske pučke stranke ni vodilo več nikakih pogajanj.

+ Organizacija Nemcev v Sloveniji. V prvi polovici tekočega meseca se je v Kočevju ustanovila podružnica vojvodinskega Kulturbunda. Na ustanovni občni zbor sta prišla tajnika Kulturbunda sekcijski načelnik na razp. dr. Grassl in deželnosodni svetnik iz Palanke dr. Neuer, razen tega mnogoštevilni zastopniki nemšva iz države. Vse priprave je vodil Bauernbund ter so bili tudi v novi odbor Kulturbunda izvoljeni sami bauernbundovci: odvetnik dr. Hans Arko, predsednik, njegov koncipijent dr. Rihard Rom, tajnik; gostilničar Ernst Petsche, čevljar Mille in lesni trgovec V. Loser. — Pokrajinska vlada za Slovenijo je potrdila pravila »Političnega in gospodarskega društva Nemcev v Sloveniji«. Sedež društva je v Mariboru. Društvo temelji na načelu: staatstreu und volkstreu — zvesti državi in narodu. Ustanovni občni zbor se v kratkem vrši ter nastopijo Nemci, kakor piše novosadski »Deutsches Volksblatt«, že ob prihodnjih volitvah s svojimi lastnimi kandidati.

+ Preganjanje učiteljstva. Iz Zagreba nam poročajo, da je minister Pribičević vzel na muho učiteljstvo, ki ni demokratsko-strankarsko organizirano. Premišljeni oziroma penzioniranih je okrog 600 učiteljev. Kraljevi namestnik Juraj Demetrović, bivši socialist, zdaj demokratski Pribičevićeva kova, je v tej gonji proti hrvatskemu učiteljstvu najposlušnejše orodje ministra za preganjanje nedemokratov. Torej ista ali še hujska slika kakor v Sloveniji, s tem razločkom, da so hrvatski učitelji močatejši kakor UJU, ki je na Bledu samo pozivala ministrstvo za prosveto na enako preganjanje stanovskih tovarišev drugega, to je boljšega političnega in kulturnega naziranja kakor ga uganja Demetrović. Tako kakor slovensko UJU se hrvatski demokratski učitelji vendar niso ponižali. Minister, ki v svojih govorih povdarja, da se uradništvo ne vmešava v politične borbe, vodi najgrštrankarsko politiko in preganja učitelje, ki se ne ogrevajo za njegovo blazno »državotvorno« strankarsko politiko.

Poravnajte naročnino!

Parcelacija Goriške?

Goriška, kjer se je ob stran neupogljivega slovenskega ljudstva postavilo tudi pošteno, verno furlansko ljudstvo, ki skupaj z njim zahteva deželno avtonomijo, je oficijelnemu in neoficijelnemu italijanskemu nacionalizmu neznosen trn v peti. Ker se Furlani na noben način niso hoteli vdinjati temu nacionalizmu in se dati nahujskati proti Slovincem, dasi se jim je v tem slučaju obetala nadoblast v deželi, so italijanski nacionalisti zamislili nov načrt, kako zadaviti goriško slovenstvo. Načrt je rabeljski: Goriško hočejo razsekati in razdeliti med Videm in Trst.

Ta načrt, ki je vreden današnjega nacionalističnega italijanstva, čegar pot znamenjuje pogorišča in trupla pomorjenih lastnih bratov, ki ima na svoji vesti tudi Krn, je z nesramno odkritostjo obelodanilo italijansko vladno glasilo »Voce dell'Isonzo«. List piše, da je treba končati z izrednim stanjem na Goriškem in razpisati volitve za deželni zbor. Toda preje je treba zagotoviti, da pride ta obmejna pokrajina pod zanesljivo, izključno italijansko upravo. V to svrhu se mora dežela upravno razdeliti, in sicer naj se gorski predeli priključijo Vidmu, ki bo s svojo asimilacijsko silo vsrkal tuji živelj; Gorici se v nadomestilo priključi okraj Palmanuova, če treba tudi več, tako da bi slovensko prebivalstvo v italijanski večini izgini; Sežana in Postojna naj prideta pod Trst. Tako hočejo Italijani celokupno podjarmljeno slovensko prebivalstvo, ki so mu koncem svetovne vojne tako svečano obetali svobodo in vse mogoče svoboščine, položiti na žrtvenik svojega nacionalizma kot klavni dar.

Seveda je nacionalizem pri tem prav za prav samo krinka, za katero se skrivajo čisto navadni materialni interesi italijanskih kapitalistov, ki bi se radi neovirano polastili naravnih bogastev in trgovskih možnosti goriške dežele. Ako ostane goriška dežela nerazdeljena in dobi avtonomijo, za katero se tako neodoljivo poteguje, potem bo ljudstvo samo upravljalo svoje gospodarstvo in črvalo nad svojimi zakladi in interesi; italijanski kapitalizem bo moral oditi z dolgim nosom in prazno malho. Italijanska država bi pri tem seveda ne bila na škodi, ker bi imela na meji zadovoljno prebivalstvo. A kaj se briga mednarodni kapitalist za koristi države, ako on od tega nima ničesar spraviti v blagajno! Nacionalistične in patriotske fraze so mu dobre le v toliko, da mu služijo kot krinka, s katero zakriva svoje umazane namene.

Temu kapitalizmu je vdinjan italijanski fašizem. Veže se z njim proti lastnim bratom delavskega stanu, kako ne bi mu šel na roko proti Slovincem! Nič čudnega tedaj, da je goriška fašistovska zveza sprejela »dnevno« povelje, v katerem se obrača proti časnemu deželnemu odboru, ki je popolnoma avtonomističen, in zahteva odstop deželnega glavarja Pettarina; obenem je zveza odredila mobilizacijo svojih krdel v III. pasu, t. j. na Goriškem.

Italijani hočejo slovensko-furlansko Goriško za vsako ceno streti, da si razdele sladko jedro... Krn je bil le pretveza za začetek. Ali bodo naši bratje našli dovolj moči, da ta smrtni udarec odbijejo, ali bodo našli zvestih in poštenih zaveznikov v italijanski politični javnosti, ki jim bodo v tej odločilni borbi za biti ali ne biti stali ob strani? To so usodna vprašanja. Doslej so Goričani izmed vseh podjarmljenih Slovencev pokazali največ samozvesti, neupogljive volje in dela za samoobrambo. Njihovo stališče je lajšala okolnost, da so našli v furlanskih sodeželnih doslej zveste zaveznike v boju za avtonomijo. Razen tega jih je v tem boju najkrepkeje podpirala italijanska ljudska stranka, ki ima v svojem programu avtonomijo upravnih edinic, priklapljenih pokrajin. Ako bodo ti trije temelji: složnost in odločnost goriških Slovencev, zvesto zavezništvo furlanskega prebivalstva in podpora italijanske ljudske stranke, trdno držali tudi v bodoče, potem smemo biti gotovi, da se bo tudi topot obistinilo geslo:

»Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne, mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.«

Bog bodi z Vami, bratje na Goriškem!

Primorske novice.

p Umrl je v Idriji vpok. rudniški kontrolor g. Ivan Tušar, star 58 let. Pokojnik je bil veren mož in je veliko delal na polju dobrotelosti. Zbral in objavil je tudi vse važne zgodovinske podatke o idrijskem rudniku. Svoje otroke je vzorno vzgojil. — N. v m. p. l.

p Slovenska glashena šola v Gorici se odprla dne 1. oktobra t. l. Solo bo vodil g. Marij Kogoj.

p Odhajajočim fantom-vojakom v slovo posveča zadnja »Goriška straža« jako lepo prilogo. Opominja fante naj tekom vojaške službe zvesto groje zveze z domom, domačim

društvom in slovenskim časopisjem, skrbe naj, da se vrnejo zdravi, pošteti, verni in narodni.

p Fašistovski požigi v Mošah in Ločniku. Ko so se fašisti 20. t. m. vozili s svojega zborovanja v Vidmu, je na železniški progi med Mošo in Ločnikom eksplodirala neka razstrelivna snov, ki pa ni napravila večje škode. Fašisti so se s posebnim vlakom vrnili v Mošo in Ločnik in tam kratkim potom izvršili kazen: zažgali so več hiš in streljali, pri čemer so ranili več oseb.

Poziv vsem krščanskim prosvetnim in kulturnim organizacijam.

Zavedajoč se velikanske važnosti zveze jugoslovanske katoliške akademske omladine z bratsko češko in celim češkim narodom, priredi »Jug. kat. akad. društvo Krek v Pragi« ob priliki 5 letnice smrti našega največjega idejnega voditelja dr. Kreka, spominsko slavnost dne 8. 10. 1922. Dopoldne je sv. maša za pokojnika in skupno sv. obhajilo, po sv. maši pa slavnostno spominsko zborovanje z dvema predavanjema v češkem jeziku o pokojniku in idejah, ki jih je zastopal. Zborovanje je predvsem namenjeno češki javnosti in se ga bodo udeležili češki Orli korporativno. Podpisano društvo tem potom pozivlja vse krščanske prosvetne in kulturne organizacije, Jug. Orlovsko Zvezo ter bratska akadem. društva, da se istotako dostojno spominijo na dan 8. 10. 1922 na največjega voditelja in dobrotnika jugoslovanskega delavskega ljudstva. Zavedajmo se, da le narod, ki umi dostojno častiti spomin svojih velikih mož, jih je vreden.

Na delo krščansko!

Praga, 26. septembra 1922.

Jug. kat. akad. društvo »Krek« v Pragi.

Dnevne novice.

— Smrtna kosa. V Podkrmosu je umrl emer. dekan zlatomašnik in prošt g. Janez Wieser v dobi 78 let. Pokojnik je bil moč molitve, radodaren do samopozabe in značajan Slovenec. V politiko sicer zadnje čase ni več dejansko posegal, a obilo je podpiral vse narodne ustanove. Bog mu bodi obilen plačnik!

— Čemu plačujemo telefon? Na to vprašanje bi mogel odgovoriti samo minister za pošto in telefon, ki potrebuje vedno več denarja, drugi pa si to vprašanje zaman zastavljamo. S 1. oktobrom se telefon še podraži. Za triminutni interurbanski telefonski pogovor se bo plačalo v razdaljo 100 kilometrov 32 K, v razdaljo 100—200 kilometrov 40 K, v razdaljo 200—400 kilometrov 60 K in v razdaljo nad 40 km 80 K. Toda za pogovor, ki bi ga izvršil lahko v treh minutah, boš potreboval pol ure, pa zadnje še ne boš prav vedel, kaj ti je telefon sporočil. V takem mizernem stanju je telefon. Z Dunajem ali Gradcem se še da govoriti, toda ko pride na vrsto Zagreb, da o Belgradu sploh ne govorimo, si je pa treba prej pljuča in živce zavarovati. Mesto da bi ministrstvo dalo odškodnino vsem, ki so prisiljeni opravljati telefonsko službo, pa poviša telefon, ki znaša za uredništvo ravno vsled svojega najmizernejšega stanja čisto po nepotrebnem ogromne vsote. Ako ministrstvo že povišuje tarife, potem smemo pač vsaj to zahtevati od njega, da bo telefon vsaj kolikortoliko funkcional.

— Izprememba v uredništvu »Našega Glasca«. V zadnji številki glasila Osrednje Zveze javnih nameščencev »Našega Glasca« se g. Fran Govekar poslavlja kot urednik, češ da prvič ne utegne več opravljati uredniških poslov, drugič pa da je nekaj organizacij, ki se z dosedanjim (demokratsko po-barvanim) stališčem »N. G.« ne strinjajo in zahtevajo drugega urednika. Začasno uredništvo je prevzel davčni nadupravitelj g. Joža Bekš. Novo uredništvo opozarja dopisnike, naj se točno drže meja, ki so stavljene strokovnemu glasilu Osrednje zveze vseh javnih nameščencev. Posebno spričo bližnjega volilnega boja naj se sotrudniki vzdrže vsakega nasveta, ki bi kakorkoli tangiral politično-strankarsko opredelitev ali stavljali eno politično stranko nad drugo. Osrednja zveza javnih nameščencev stoji in mora tudi v bodoče stati nad političnimi strankami.

— Iz Ježice pri Ljubljani smo k naši predvčerajšnji notici o razmerah pri poštnem uradu na Ježici danes prejeli od druge strani nov dopis, ki izpopolnjuje vsebino omenjene notice. Dopisnik nam piše: »Vse obsodbe je vredno ravnanje poštne uprave, katera še do danes ni utegnla postaviti novega pismošo, čeprav poteče danes že tretji teden, odkar je stari pismošo odložil svojo službo. Samo čuditi se moramo, kako je mogel dosedanji pismošo toliko časa vzdržati v tej službi, ko je za svoje v resnici preobilno delo prejemal 1400 K, kar znese dnevno celih 46 K in 67 vin., torej komaj toliko kolikor

stane danes 6 kg krompirja. Poštni okoliš pa, ki mu je bil odločen, obsega vso župnijo Jezica (blizu 2000 prebivalcev) in vso čeruško občino, ki ni dosti manjša, za to pa mnogo razsežnejša. Namesto, da bi tedaj poštna uprava poskrbela, da se nastavi še en pismošča za ta in tolikšen okoliš, kakor je to bilo še pred nedavnim časom, pa ne smatra potrebnim, da se nastavi vsaj eden. Če pojde redukcija tako naprej, bomo lepega dne brez poštnega urada, za katerega smo se svojočasno morali boriti z vsemi silami, poštni minister bo pa že poskrbel, da se bodo žepi davkoplačevalcev dosledno reducirali, ker ne znajo v današnji dobi živeti brez pošte (kolikšna nekultura!) Da prihranimo kr. poštnemu ravnanstvu prvo redukcijo in da bo redukcija kr. ministra pošt vsaj deloma utemeljena, odločno zahtevamo, da kr. pošto ravnateljstvo v lastnem interesu uredi nevzdržno stanje pri tukajšnjem poštnem uradu; dobro namreč vemo, da dohodki pošt. urada daleč presegajo režijske stroške. Glede pismošče pa zahtevamo, da kr. pošto ravnateljstvo poskrbi, da bo njegovo mesto človeka dostojno t. j. delu odgovarjajoče plačano.

— Skupna akcija vojnih oškodovancev v Italiji. Odbori vojnih oškodovancev vseh petero prizadetih italijanskih pokrajin so se pred kratkim združili za enotno postopanje in skupno akcijo. Izdajali bodo posebno glasilo za pospeševanje interesov vseh, ki imajo od države terjati vojno odškodnino. Za list bodo morale prispevati banke, ki imajo v zalogi vojno-odškodninske vsote. Za doseg solidarnosti vojnih oškodovancev se je med drugimi veliko trudil gorški poslanec g. Šček.

— Ljeningovo pismo. Iz Moskve poročajo, da se je pri otvoritvi vseruskega svetovnega kongresa prebralo Ljeningovo pismo, ki se glasi: »Ker se kapitalistične države branijo, Rusiji dati kredite, je oteženo dvigniti našo težko industrijo. Zahtevajo od nas, naj zopet uvedemo zasebno lastnino. Toda v tem vprašanju mi ne moremo in nečemo popustiti. Pred nami je dolga in težka pot, kako dvigniti državni stroj. Za to je treba ogromnih naporov. Misel, da je vršel raz se kapitalistični jarem, bo delavskemu razredu dajala novega poguma.« To pismo je prvo, ki je je Ljening pisal, odkar je ozdravel.

— Umrl je 28. septembra na Krki g. Henrik Lobe. Pokopali ga bodo danes, Blagmu spomin!

— Planinske kočje. Razun kočje v Kamniški Bistrici in Valvazorjeve kočje na Stolu so vse planinske kočje zatvorjene.

— Veleizdajniški proces v Subotici. Že od začetka tek. meseca se je v Subotici vršila sodna razprava proti celi vrsti Mažarov, ki so jih svoj čas zaradi veleizdajstva zaprli in obložili. Obtoženci so svoja priznanja, ki so jih bili podali tekotom preiskave, preklicali in tajili vsako krivdo. Vendar se je dokazalo, da so bili dejansko zapleteni v obsežno zaroto proti naši državi na korist Mažarski. Dne 27. t. m. je bila razglašena razsodba ter so obsojeni: Odvetnik dr. Varga in tipkarica Klara Sarai-Szabo vsak na 15 let, železniški uradnik Ignac na 12 let, odvetnik dr. Hajdu na 10 let, Emerih Nemeth na 8 let, dr. Völgyi na 6 let, Demeter in Veresbaranyi vsak na 5 let ječe.

— Umor in samomor. V Zagrebu je inkasant okrožne blagajne 25 letni Franjo Koleković v svojem stanovanju z nožem v srce zabodel natakario Katico Dujmović. Nato se je sam vrgl pod vlak, ki mu je odrezal glavo.

— Prijeta tatica. V vlaku, ki vozi iz Ljubljane v Zagreb, so prijeli neko Danico Divjak v trenutku, ko je izmaknila neki gospe iz torbice zlato verižico, legitimacijo in vozni listek. Izročili so jo sodniji v Laškem.

— Najdeno kolo. Ob poti med škofjo Loko in vasio Bodovlje je bilo dne 22. t. m. najdeno kolo znamke »Diamant«. Lastnik kolesa naj vpraša pri Ivanu Kožuhu v škofji Loki 33.

Državni nameščenci in volitve.

Sem državni uradnik z raztrganimi podplati in zakrpanim zgornjim usnjem že nekaj let starih čevljev. Ne dosti bolje nego onemu pokrivalu nagote nasproti materi zemlji se godi pokrivalu zgoraj, ki izgleda, kakor da mi ga je poklonil kak mestni smetar izmed odpadkov med ali povojnega milijonarja, ki je pred nekaj leti razoglav in bos krilil po blatnih ali prašnih ljubljanskih ulicah. — A tudi skoz ostanke nekdanjega oblačila med glavo in peto me neprijetno prepričava jug ali burja, kakor se pač vrstila med neprestanim dežjem, ki me nele moči, marveč mi vzbuja tudi resne skrbi, če bom dobil — na upanje seveda! — vsaj par sto kilogramov krompirja. Naposled pa se je pričela že šola, danes skrb vsakega očeta — državnega uslužbenca. Šola, ta vzvišena državna šola, zahteva od očeta danes srčno kri, saj stane že en zvezek do 30 kron. Moj žep pa je tako suh, posebno moj oguljeni, preluknjani hlačni žep. Od 15. nele tega, ampak vsakega meseca nadalje, živim od milosti drugih, to se pravi »na pušč. Včasih pa že od prvega nadalje! — — —

Pri takem razmišljanju in ne baš najboljšem duševnem razpoloženju mi pride v roke »Naš Glas« št. 35 l. i. Prav na zadnjem mestu se skriva člančič »Kje tiči vzrok neuspeha?« — Podpis: »Nižji (?)« uslužbenec. Ker pa je prostor ondi pridržan za razne izjave in listnice uredništva, skoro nisem niti za hip v dvomu, da je ta »nižji uslužbenec« vsaj v VII. uradniškem činovnem razredu. Dokaza ne ostanem na dolgu. Posežem zato za dve leti nazaj. Takrat je bilo neposredno pred volitvami v konstituantno. Z gnevom v srcu in duši sem tisti čas odložil vsako številko »Našega Glasca«, ki ni bil nič drugega nego priganjač uradniških volilcev v boj za takozvano »demokratsko« stranko. In res, kje bi bila ta liberalna stranka brez glasov uradništva in deloma drugih državnih nameščencev? — Pa ti prihaja sedaj že zopet znani »nižji uslužbenec« v gori omenjenem člančiču ter hoče prevaliti krivdo na — opozicionalno časopisje in na poslance opozicionalnih strank — da še vedno ni rešeno uradniško vprašanje ali (kakor rajše ali nerajše slišijo v Belgradu) »činovniško pitanje«. Pravi, da se moramo in se bomo morali držati državni uslužbenec »vladne večine« (podčrtal on); razume se torej — demokratske stranke. Iz tega je razvidno vse, kam pes taco moli. — Ta »nižji uslužbenec« ima gotovo zveze z višjimi krogi nedaleč od »Jutrovec« dežele in ve, da volitve vsekako ne morejo biti daleč. In začelo se bo zopet, kakor je bilo pred dvema letoma tisto ogabno agitacijsko pisarenje v »Našem Glasu« in lovenje naših poštenih glasov za poginjavajočo liberalno stranko. Mar menite, da bo državni uslužbenec še kdaj tako neskončno bedast, da bo hotel z umetnim vdihavanjem iz svojih šušljanih prsi vzbuditi k življenju politični kadaver? — Imeli so »vsemogoč« demokrati časa več nego dovolj, da bi bili uredili tako pereče uradniško vprašanje. Toda imeli niso nič srca, še manj pa volje, da bi bili to storili. In za tako stranko preteklosti, ki nima niti najmanjšega socialnega čuta in razumevanja za rešitev socialnih vprašanj; za stranko, ki ji je prvi in zadnji ideal lastni blagor in nenasični žep; za tako stranko naj bi zopet šel v boj in z roko v ogenj po kostanj ali s krogeljico v volilno skrinjico državni uslužbenec? Bogme nikoli več. Nikari naj mi ne pride člankar z izgovorom, da je mislil na vsakokratno vladno večino. Pisanje je preveč podobno piscu, da bi se dalo misliti kaj drugega nego, da hoče že zopet delati štimungo za skrahirano in politično tako kompromitirano stranko, kot je jedeesarska s svojimi voditelji vred, ki tvorijo le še prav kratek čas del t. č. vladne večine. Le povejmo vsi državni nameščenci na glas tem mogotcem v agitaciji: Nikoli več! Naš prostor bo odslej le na strani onih strank, ki so res socialne in krščanske pravične. — Uradnik.

Štalerske novice.

Š Okrajni shod Slov. ljudske stranke v Šoštanju. Dne 8. oktobra ob pol 9. uri zjutraj (po ranem sv. opravilu) se vrši v Šoštanju v glavni dvorani hotela Union okrajni shod SLS za vse šoštanjski okraj. Govorijo: posl. dr. Korošec in Pušenjak in urednik »Slovenca« Smodej.

Š Ali je pri Vas tudi tako? Prejeli smo: Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani uvaža balkansko metodo v svoje poslovanje. Naznanilo službenih prejemkov kratkomalo ignorirajo, izmislili si svoje prejemke ter diktirajo svojevoljno mesečno premijo. Na ugovore ne odgovorijo, ne dajo nobenega pojasnila, če se ne ukloniš, pa revolver na prsa, pošljejo ti rubežen v hišo. Ali more biti dandanes res kdo še tako nespameten, da zahteva od male kmečke župnije, da plača za svojega organista mesečno 60 Din premije, kakor da bi imel dohodke bivših dvornih svetnikov. Ali je drugod tudi tako?

Š Poročil se je veleposestnik v Orehovi vasi pri Slivnici g. Anton Gojčič z vdovo gospo Rozo Brenčič, roj. Pišek.

Š Smrtna kosa. V Podsredi je umrl vrli katoliški organizator Jožef Vimpolšek. — V Gorah Poljskavi so pokopali obdospoštovanega posestnika Vincenca Ožu. — V Špilju je umrl posestnik in lastnik žganjarne Janez Samec. — V Brežicah je umrl Bogomir Haler, sin pok. upravitelja brežiške bolnišnice. Vsem svetila večna luč!

Š Nova wranglovska zločinstva. Mariborski »Slovenski Gospodar« poroča: »Na Plavču je ob okrajni cesti nek Wranglovec silovito pretepal neznanežga moža. Pogranničar je moža suval s petami in ravnal z njim po živinsko. S hribov so ljudje pritekli in prosili Wranglovca, naj vendar tako ne muči neznanežga moža. Pristav g. Cvilaka J. Kramberger je kritikal nečloveško ravnanje. In kaj se zgodi? Pridejo trije graničarji ter tirajo g. Krambergerja v svojo kasarno, kjer so ga neusmiljeno batinali. — Župana gosp. Krena na Plavču je komandant graničarjev hotel preteptati. Ker gosp. župan ni maral igrati uloge njegovega sluga. Zaprl ga je v svojo sobo in tam surovo postopal z njim. — V Št. Ilju je 23. septembra gra-

nižar od zadaj ustrelil potnika na avstrijskem ozemlju. — Wranglovska država v državi postaja vsak dan neznosnejša in konto režima pod tem naslovom vsak dan težji. Kdaj se iznebimo te dvojne sramote — režima in wranglovstva?

Š Poljar je izbruhnil včeraj v mariborskem mestnem kopališču in sicer v sobi blagajničarke, kjer pepel ni bil pogasjen. Zgorela je hišna oprema.

Gospodarstvo.

g Koliko nas ceni kulturni svet. Devizna naredba sledi devizni naredbi. Ta kaos tira naše gospodarstvo, zlasti pa trgovino in obrt v čezdalje globljo deruto. Zunanji svet, ki ima bistre oči in tenka ušesa, izgublja zategadelj v Jugoslavijo vsako zaupanje. Naj govori besedo sledeči dokument: Neko veliko ljubljansko trgovsko podjetje je prejelo včeraj od trdike Cucirini Trobaso — Intra (pri Lago Maggiore) sledeči dopis: »In Erwiederung auf Ihr geehrtes Schreiben von 21. I. M. sind wir leider gezwungen, Ihnen mitzuteilen, daß wir prinzipiell nicht vollständig ungedeckt nach dem Balkan liefern und wir infolgedessen Ihren Auftrag annulliert haben. Wir bitten Sie, uns die Ihnen übersandte Faktura zurück zu schicken, da dieselbe unter solchen Umständen für Sie keinen Wert hat — — —« lll.

g Pojasnilo k pripombi k tar. št. 277 uvozne car. tarife. Pripomba k tar. št. 277 uvozne carinske tarife, po kateri se na tkanine v zavojih in škatljah za detaljno prodajo plača 20% dodatek od carine, se po odloku Gen. dir. carin št. 241 naša samo na tkanine iz te tar. številke, ne pa tudi na šivano blago in druge izdelke od takih tkanin. Kot izdelki od teh tkanin se smatrajo tudi one tkanine iz tar. št. 277, ki so izdelane na katerikoli način, ki je označen na 3. točki označenega načina. Kot tkanine v škatljah ali zavojih za detaljno prodajo smatrajo se vse one tkanine iz tar. št. 277, ki so ed škatlje ali zavoji od vseh strani tako zatvorene, da se brez poškodovanja škatlje ali zavoja ne more priti do tkanine, in ki se v detaljni prodaji edino s temi škatljami, oziroma škatljami ščitijo tkanino od zunanje vpliva in je tkanina uporabljiva, čim se zavoj odpre. Take tkanine so najpogostejše sterilizirani zavoji ali obveze.

g Izvozne carinjenje glav in nog zaklane živine. Sveže ali soljene glave in noge zaklane živine, ki se morejo uporabiti za človeško prehrano se morajo cariniti kot meso po tar. št. 8 2 a izvozne tarife od 17. julija 1922, če se na njih nahajajo mehki deli (meso, koža, žile itd.).

g Povečanje produkcije železa na Angleškem. Produkcija surovega železa na Angleškem postaja dan na dan bolj čvrsta. Letošnja produkcija bo za 30% večja kot lanska. Ona je dosegla polovico produkcije iz leta 1913.

g Produkcija sladkorne pese v Nemčiji. V Nemčiji je bilo zasejano v preteklem letu 8-5% več površine s sladkorno peso kot lansko leto. Produkcija sladkorja se računa na 30-32 milijonov surovega sladkorja.

g Stanje papirnatega denarja v Franciji. Dne 21. t. m. je imela Banque de France papirnatega denarja v prometu za 86.585.864.000 frankov.

g Stanje papirnatega denarja na Ogrskem. Od 8. do 15. t. m. se je povečalo stanje papirnatega denarja na Ogrskem za tri in pol milijarde kron, tako da ima sedaj Mažarska za 52-4 milijarde papirnatega denarja v prometu. V avgustu ga je imela samo 40 milijard.

g Nove izvozne tarife na Češkoslovaškem. Na Češkoslovaškem bodo stopile z ozirom na težki položaj industrije nove izvozne tarife na papir, steklo, celulozo pivo, sladkor, vžigalice in drugo.

g Padanje cen na Poljskem. Vслед poboljšanja tečaja poljske marke je počela padati cena blaga, in sicer volnenim in bombaževim izdelkom za 10-15%, usnju pa od 6000 na 4000 p. mark pri kilogramu.

BORZA.

Curih, 29. sept. (Izv.) Pešta 0.21, Berlin 0.33%, Italija 22.65, London 23.55, Newyork 536.50, Pariz 40.65, Praga 16.50, Dunaj 0.00%, Sofija 3.20, Zagreb 1.80, Varšava 0.06, Holandska 208.00; nemškoavstr. krome 0.007%.

Zagreb, 29. sept. (Izv.) Pešta 11.40, Berlin 15.20, Italija 11.06, London 1128, Newyork 252, Pariz 19.80, Praga 8.12, Dunaj 38, Zürich 48.

Ljubljanske novice.

Ij Umrla je dne 28. t. m. dolgoletna poslovodkinja I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani na Zaloški cesti št. 15 gdca Helena Gregorčič. Bila je ena izmed vedno bolj redkih prikazni današnjih dni: Skromna, zvesta, poštna in vljudna. Pogreb bo v soboto ob 2. uri iz hiše Konsuma na Zaloški cesti. Člani konsuma naj ji ohranijo blag spomin.

Ij Občni zbor »Kršč. žensk. društva« se vrši v nedeljo, dne 1. oktobra ob 1. uri pop. v knjižnici Jugoslovanske tiskarne, III. nadstropje. — Spored: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo odbornic. 3. Govori. 4. Sprememba pravil. — Na ta občni zbor, ki je za vse kršč. misleče žensktvo eminentne važnosti, so vabljena vsa ona ženska društva oz. odseki, ki so se javili k »Centralni organizaciji« ali so voljni svoj pristop v najkrajšem času prijaviti. Udeležba za članice kršč. ženskega društva obvezna. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. — Odbor.

Ij Osebnost. Za finančnega prokuratorja v V. činovnem razredu je imenovan g. dr. Hubert Souvan.

Ij Umrla je včeraj na Mestnem trgu št. 11 gospa Gabrijela Lindtner roj. Eržen, soproga pisarniškega uradnika. Pogreb bo v nedeljo ob 2. uri popoldne. Svetila ji večna luč —

Ij Društvo državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo priredi v soboto dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilniškem prostoru pri Mraku na Rimeki cesti tamesečni društveni sestanek. Na tem sestanku bo poročal društveni delegat pri O. Z. o načrtu nove službene pragmatike in o spreminjalnih predlogih, ki jih je stavilo društvo. P. n. ljubljanski člani se nujno pozivajo, da se tega društvenega sestanka v čim največjem številu udeležijo. — Predsedstvo.

Ij Mestno ubožnico, takozvano jubilejsko, bodo zvišali za eno nadstropje, da bo več prostora za mestne reveže.

Ij Krompir. Mestna aprovizacija ima v zalogi nekaj krompirja po 7 K za kg v prodajalni na Poljanski cesti št. 15. Vsaka stran-ka dobi največ 20 kg.

Ij Trpinčenje kivali. 28. t. m. je peljal Frane Rataj z dvema konjema težak voz po Cesti na južno železnico. Cesta je na novo posuta s gramozom in konja sta se vsled prevelike teže ustavila. Rataj je zdviljal na ubogima živalima in konja s bičevnikom tepel po glavi. Za svojo surovost bo dajal odgovor.

Ij Kobile in voz ukradel. Gostilničar Andrej Rozman iz Horjula je 28. t. m. plačeval na mitnici na Gosposvetski cesti užitinske pristojbine, voz z 9letno kobilo je pa pustil na križišču Bleiwe-sove in Gosposvetske ceste. Ko je na mitnici opravil, se je zastoj oziral po vozu in konju — neznan zlikovec je oboje odpeljal. Lastnik ima škodo 65.000 kron.

Ij Policijska kronika. Na Vodnikovem trgu je neznan tat ukradel Mariji Bizjak usnjeno torbico, v kateri je bilo 200 kron. — Neka ženska je Amaliji Schoss ukradla mladega purana. Lastnica jo je zasačila in odvzela purana, tatica je pa srečno ušla. — Josipu Nimarju je neznan tat ukradel srebrno uro, zlato žensko uro, srebrno verižico in zlato ovratno verižico z obeskom.

Ij Našel se je v škofji Ulici etui s pisalnimi orodjem. Dobi se Ilirska ulica 21, III. nadstropje, vrata 9.

Ij Gospod, ki je v veliki dvorani »Narodnega doma« na galeriji zamenjal svoj klubok z mojim, naj se zgleda pri K. K., Rimska cesta 13/L.

Cerkveni vestnik.

c Rožnivenaka pobožnost v mestni župniji sv. Jakoba. Od sobote opoldne dalje do nedelje zvečer se zamorejo prejeti porciunkulski odpusti pod navadnimi pogoji. Sv. maše se prično v nedeljo (1. oktobra) ob pol 5. uri. Govori bodo ob 6., pol 10. in ob 5. uri popoldne. Po govoru ob 5. uri popoldne bo rožnivenaska procesija, sv. rožnivenec, litanije M. B. in zahvalna pesem.

Dijaški vestnik.

d Abiturijenti — bivši Razoraši — in vsi Zarlani in Daničarji dobe ob priliki vpisovanja na ljubljanski univerzi vse informacije radi podpor — menze — stanovanja in drugo v Akademskem domu na Miklošičevi cesti št. 5.

Narodno gledišče.

Red za prvi teden.

DRAMA.

Nedelja, 1. okt.: HLAPCI. Otvoritvena predst. Izv. Ponedeljek, 2. okt.: HLAPCI. Red A. Torek, 3. okt.: ZAPRTO. Sreda, 4. okt.: R. U. R. Izven. Četrtek, 5. okt.: R. U. R. Red B. Petek, 6. okt.: ROMANTICNE DUŠE. Izven. Sobota, 7. okt.: ROMANTICNE DUŠE. Red C. Nedelja, 8. okt.: R. U. R. Izven. Ponedeljek, 9. okt.: HLAPCI. Red D. Torek, 10. okt.: ZAPRTO.

Začetek vseh ob 8. uri zvečer.

Ljudski oder.

Vstopnice za otvoritveno predstavo »Potrolov greh«, ki se vprizori v nedeljo, 1. oktobra ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu, se dobijo danes od 5. do 7. ure zvečer, v nedeljo popoldne od 9. do 12. ure in v nedeljo od 3. ure popoldne naprej do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra, I. nadstropje.

Prosveta.

pr Anton Vodnik: Zalostne roke. (Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. 1922.) — Iz »gneče dni, iz zmešanega šumenja vseh stvari« je v »tesnobnem pričakovanju« dvignil nad »našo čudno žalostno zemljo« »Zalostne roke« eden najmlajših — Anton Vodnik, prvi izmed našega pokolenja, ki mu je uspelo in ki je imel pogum stopiti pred sedanjo javnost z zbirko svojih čudovitih godbenih stihov. »Joj, koliko duš smo ubili, mi rdeči mornarji!« si mora danes zaklicati vsak pravi človek in se potrkati skesano na prsa. Ali pa je še vsakdo zmožen »okna zagrniti si z rožami?« Ali niso naša srca že oledenela v vsemirskem mrazu, ki vedno bolj odtujejo človeka od človeka, da se zdaj najdejo dva le še ob klicu »kruhe, ki je kakor prevpil čudotvorno združevalno melodijo duhovne harmonije.

Melodija duhovne harmonije!

O, še so, ki jim je dano soiti po taktu in v ritmu daljnega zvonjenja — to so »bledi ljudje, kakor, da so bolni«. Ali ta bolezen je sveta, ker jo je rodil poljub zemljana z Daljnim. Ta komični poljub pa je v duši zbudil — hrepenenje ali po zlati dobi paradiza (>kje smo, ranjenci, doma?<) ali po »Jeruzalemu večerne zarje«. Tudi Cankarjevi popotniki jokajo po Lepi Vidi, toda Vodnikovi »bratje in sestre iz daljne dežele« niso nikoli Dionizij in Hijacinte, temveč tihi in sveti so njih pogledi kakor oči verskih zamaknencev, ki iščejo Sv. Cecilijo, kličejo po Sv. Frančišku Asiškem in prosijo Marijo za beli smehljaj. Ta poezija je čisto katoliška. O strašni duhovni razklnosti, ki muči z zastrupljenim bodalom intelektualizma do obupa ranjene iskalce v tej knjigi

ni sledu. Pač te parkrat spreleto mračni razsvetli v »Bolnik«, v »Rdečih mornarjih« in v »Molče sedimo...«, toda te krike zaliva čudna godba iz nekkih daljav, da ob nji pozabiš na vse težave in se njeni sugestivnosti kot brezmočen voljno udaš. To je poezija in religioznost obenem, kakor jo more doživeti le oni, ki živi še v spominih na detske dni, ki mu je dano — v sodomstvu naše dobe! — v nedolžnih sanjah gledati »pod tihimi zvezdami plesoče vse čiste, vse malec«.

Te pesmi so umetnine. V njih je moč, ki vzbuja v človeku otroka, to je ono, še neoskru-

njene duše stanje čistosti, ki usposablja razmah mističnih sil za »romanje v večerno zarjavo«.

Za vse one pa, ki niso dobre volje in ki so jim duhovne oči že čisto oslepele v blatu živalskega življenja in ki jim daljno zvonjenje vzbuja le posmeh, velja tega tihga romarja vzdik: »Nič ne marajmo, če pravijo ljudje: to je otročje — mi gremo v božje naročje« — — —

Odveč bi bilo, da bi po vsem tem, zbirko še posebej priporočal. Vsakdo brez izjeme bo našel v teh pesmih dobrega tolažnika in slednjič morda

tudi — sebe. Oprosta knjige je v najčistejšem soglasju z njeno plemenito vsebino.

V Krtini zadnje dni septembra.

Miran Jare.

Turistika in sport.

Prvenstvena tekma S. K. Hermes—S. K. Primorje 3:3. Kljub temu, da je mladi Hermes nastopil z dvema rezervama, S. K. Primorje pa ojačen z Balincom, Bregarjem I. in Vrančičem, so bili mladi šiskarji enakovredni nasprotnik S. K. Primorje. Že iz početka igre

se je opazilo, da se bo bil oster boj med našimi kluboma. Pri Primorju so se odlikovali Birsar, Bregar I., Bregar II. in Balinc, pri Hermesu pa so se zlasti odlikovali oba Pleša, Zemljak in Rozman v napadalni vrsti, dober je bil tudi Černe in levi branilec Prešern. Tudi golman Mihelčič je bil v dobri formi, samo žal, da je imel prvi polčas tremo in bil nekoliko nesiguren, kar je pa v drugem polčasu izbornu popravil. Omeniti je še treba levo krilo S. K. Hermesa Nadžarja, ki je popolnoma odpovedal; se mu je takoj poznalo, da ne igra v I. moštvi. Rezultat tekme je opravljen. Sodnik g. Ochs iz Celja dober. — Obisk srednji.

Poravnajte naročnino!

PRODAM

VOZ-zapravljevec in BREK na oljnatih oseh, DIRO na peresih, nepremočljivo VOZNO PLAHTO in KONJSKO OPREMO za dva konja, vse prvovrstno delo. Naslov pove uprava pod št. 4103.

UČITELJICA z enoletnim poukom in licejsko irgovsko izobrazbo ZELI primerne mesta v Ljubljani. Ponudbe pod »Zvešta« na upravo »Slovenca«.

SAMOSTOJNO SOBO

ISCE SAMEC. Plača mesečno 1000 do 1500 Kron. Ev. tudi s HRANO. Ponudbe pod »Samec« na upravo lista. 4101

KOT UČENKA isče mesta v trgovini dekdica, stara 17 let, poštenih staršev z dežele. — Naslov v upravi lista pod številko 4105.

TRI DIJAKINJE

sprejme takoj boljša rodbina v celo oskrbo, kalere bi po možnosti dale nekoliko živl. Istotam so naprodaj

TRIJE MODROCI NA PERESA Naslov v upravi lista pod številko 4088.

VEČ VINSKIH SODOV

dobro ohranjenih, od 500 litrov naprej, ODDA A. TRAU, LJUBLJANA, Bleiweisova cesta št. 20. 4075

KOMPANJONA

za nakup isče s trgovskim lokalom v Ljubljani ISCEM. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Z. A.« 4086

KUPUJEMO

proso, ajdo, ječmen

in vsa druga ZITA po najvišjih dnevnih cenah event. zamenjujemo za pristo

pšen. banaško moko

in OTROBE. — I. & J. ROJC, SELO 45 Ljubljana. TELEFON št. 250.

DRUŽABNIKA

s srednjim KAPITALOM isčem za dobro dobočo trgovino. — Ponudbe na upravo lista pod »RESEN«. 4084

OGLAS.

Podpisani naznanjam, da so mi po-

DIMNIKARSKO KONCESIJO

s sedežem v Zgornji Šiški št. 86 za občine ST. VID, MEDVODE, ŠMARTNO IVAN VOHINC, dimnikarski mojster, začasno Miklošičeva cesta številka 18.

SLUŽBO ISČE

absolvent trgov. ske visoke šole, zmožen slov., nem., franc., deloma tudi hrv. in ital. jezika, korespondence in knjigovodstva, pri industr. ali trgov. podjetju v Ljubljani ali na deželi. Ceni. ponudbe pod »podjetje« na upravo »SLOVENCA«. 4105

ENGLISH LESSONS

Miss FARLER returns from ENGLAND on the 7th. of October, and will give private English lessons and cheap courses. Inquiries to be made at the Office of G. Tönnies, Gajeva ulica from 9-1 and from 3-5. 4100

ISCEM za daljšo dobo v NAJEM malo

kmetsko posestvo! na deželi, t. j. hišica s pritlikinami in par njiv. — Ceni. ponudbe prosim na upravništvo »Slovenca« pod »Marljiva stranka 4107«.

LEPO POSESTVO

pri Sv. Benediktu v Slov. goricah — NAPRODAJ! Hiša je enonadstropna, urejena za gostilno in mesarijo, gospodarsko poslopje dobro, njiv in travnika je 4 orale. Cena 300.000 Din. — Pojasnila daje notar STUPICA pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah.

Kupim ali vzamem v najem MALO POSESTVO na deželi, blizu železnice. — Prodaj Ljubljane ležečo STAVBNO PARCELO (ca. 1000 m²). — Ponudbe poslati na upravništvo lista pod št. »POSESTVO — PARCELA«.

POSODO

za MOŠT, VINO itd.

dobite, dokler traja zaloga, pri tvrdki: L. AUGUSTIN, Spod. Šiška, Jernejeva ul. št. 231, od 3. do 5. popoldne. 4047

Mlad, ožen. brez otrok, pošten in trezen

zidar isče mesta hišnika

za takoj ali pozneje. Pismene ponudbe na upravo lista pod »HIŠNIKE«. 4051

VEČ STAVBENIH PROSTOROV

v Ljubljani, prikladnih za skladišča, industrije ali pa hiše, POCENI NAPRODAJ. — Pojasnila daje ALOMA COMPANY, Anončna družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg št. 3, I. nadstr. Telefon št. 174. 4032

Arhitekt in mestni stavbenik

: VILJEM TROD :

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

PRODAM 10 vagonov suhih

BUKOVH DRV.

ležeče v Ljubljani. Ceno in neslov pove uprava »Slovenca« pod številko 4080.

VELIKA ZALOGA

klobukov in slamnikov

se dobi pri

FRANC CERAR

tovarnar v Slobu, pošta Domžale.

Prevzemajo se tudi stari

klobuki in slamniki v po-

pravilo pri KOVAČEVIĆ

i TRSAN v LJUBLJANI,

Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

Z oga v Celju, Gosposka ulica 4.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri. dalje različno platno in jute

za tapetnike, sedlarje itd. priporoča tvrdka

A. & E. Škaberne Ljubljana

Mestni trg 10

Papirne sponke

— TIGER —

Trgovci

Industrijalci — Pisarne

zahtevajte v papirnih trgovinah samo

izdelke domače tvrdke

TIGER d. z. o. z. LJUBLJANA

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 20.

se priporoča za vsa v to

stroko spada, oča dela.

Dva gospoda

sprejemem na do-

bro domačo hra-

no, v bližini opernega gledišča. Naslov

pove upravništvo lista pod št. 4065.

Pisalni stroj

nov, se poceni

proda. — Kje, se

poizve pri Fr. P. ZAJEC, optik, Ljub-

ljana, Stari trg št. 9. 3841

Perilo

za dame, gospode in deco,

opremo za novorojenčke

po najnižjih cenah pri:

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS

Ljubljana, Mestni trg št. 19.

SKLADIŠČNIK

lesne trgovine, tudi pisarniška moč, samski, 20 let star, temeljito verziran v lesni stroki, preimanju, oddaji, ekspedicijsk. itd. ISCE SLUŽBE. Ponudbe pod »TAKOJ 4092« na upravo lista.

Pozor Amerikanci in Primorci!

Malo pose-

stvo

na Dolenskem naprodaj. Nova,

enonadstropna HIŠA z gospod.

poslopjem, blizu kolodvora. Pri hiši sa-

dovnjak, njive in travnik ob cesti in po-

toku. Vrlo rodovitna zemlja. Nedaleč mali

gozd in stelnik. Naslov pove upravništvo

lista pod št. 4046.

Prodaj hišo v Mariboru

v sredini mesta na najbolj prometnem kraju, s takoj-

šnjim stanovanjem, z lokali, skladiščem in velikim

vrtnom. — Prekupci izključeni. Le resni kupci naj se

obrnejo pismeno pod šifro „400“ na upravo »Slovenca«.

NAPRODAJ JE

VELIKA HIŠA

z vrtnom in stavbeno parcelo. Ob vodi, tik kolodvora, pripravno za vsako

večjo obrt. Ponudbe pod »Stijana bodočnosti poštno ležeče Rajhenburg«

Ustanovljeno 1879.

Ustanovljeno 1879.

MEDNA-RODNI TRANSPORTI

EMIL EICHHORN

Brod n/S.

Brzjav: Eichhorn.

Bos. Brod.

Telefon 49.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 Din.)

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.

ILIRIJA, LESNA TRGOVSKA IN

INDUSTRIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI:

Remžar & Smerkol, Florjanska ul. 13.

Produktivna zadruga kleparjev, instal-

terjev, kotlarjev in krovec v Ljubljani,

Kolodvorska ulica št. 28.

Korn T., Poljanska cesta št. 8.

KLOBUKE in TELOV. POTREBŠČINE:

Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA:

Olup Josip, Pod Trančo.

MEHANIČNA DELAVNICA

za popravo gramofonov in drugih godb.

strojev A. Rasberger, Sodna ulica 5

(veža, desno), Ljubljana.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gra-

dišče št. 5.

PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PLESKARJI, SOBO- IN CRKOSLIKARJI:

Produktivna zadruga, reg. zadr. z o. z.,

Ljubljana, Gosposka ulica št. 4.

SPEDIČIJSKA PODJETJA:

»Orient« d. d., Sodna ulica 8, Tel. 463.

Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7-9.

STAVBENO PODJETJE:

Vizintin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška ceta 21, Ljubljana,

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNOMIKI:

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Erjavec & Turk pri zlati lopatici, Valva-

zorjev trg št. 7.

URARSKA POPRAVLJIVA DELAVNICA:

Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10

(Ceno in točno.)

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin. Sv. Petra cesta 17.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naša nad vse ljubljena soproga, mati in stara mati, gospa

Gabrijela Lindtner roj. Eržen

po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, v petek mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 1. okt. 1922 ob 2. uri pop. iz hiše žalosti, Mestni trg št. 11, na pokopališču k Sv. Križu.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin. V Ljubljani, dne 29. septembra 1922.

ZALUJOČA RODBINA LINDTNER.

Brez posebnega obveshila.

„SLOGRAD“

slovenska gradbena in industrijska d. d. Tekoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani. Tehnična pisarna v tovarni Keršič, Sp. Šiška, Ljubljana. Telefon interurban 180.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa: patent dr. inž. Empergera za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litiželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“ mostovih in podobno).

Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov.

Slovenska banka

CENTRALA v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9.

Podružnice: Novi Sad, Dolnja Lendava, Ljutomer, Maribor, ekspozitura: Vrhnika.

Plačuje najvišje obresti na vložne knjižice in na vloge na tekočih računih.

DELNIŠKA GLAVNICA: K 30.000.000—

REZERVNI ZAKLAD NAD K 6.000.000—

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih poslov pod najkvalitetnejimi pogoji.

Sirarne, mlekarne,

katere izdelujejo polnomasten SIR, emendalski, naj pošljete ponudbe na Aloma Company, anonimna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3, I. nadstropje, pod šifro: »EMENDALSKI SIR«.

TRGOVINA Z LESOM

napredni na lepem prometnem mestu ob Savi na Hrvaškem: Obstoji iz lepo urejenega skladišča, površine ca. 2400 m²; s 300 m³ rezanega lesa, hiše pisarne, dve šupi za suhi les, hlevi, velik vrt; vse v dobrem stanju. Napredni je radi preselilive. Vprašati ustmeno ali pismeno K. F. PFEIFER, Dubrovčak, r. p. Bregi pos., Hrvaško.

HALO! Čitajte! HALO!

Prepričajte se v lastno korist in oglejte si veliko zalogo dvokoles in otroških vozičkov, novih modelov in pnevmatike po ceni.

»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov. — Ljubljana, Karlovska cesta 4. Trgovina: Stari trg 28.

SPREJEMAJO SE tudi popravila za v polno popravo.

RAZPIS službe občinskega tajnika

Občina DOL pri Hrašniku razpisuje s tem službo OBCINSKEGA TAJNIKA za takojšnji nastop. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosta, glede višine plače naj se prosilci izjavijo sami v tozadevni prošnji.

Zupanstvo Dol pri Hrašniku, 22. 9. 1922

Zupan: JAKOB DRAKSLER.

Josip Neškudla,

Jablone nad Orlicam 86, Čehoslovaška.

Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporočila se prečistiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatike, cerkvene in društvene zastave, kelihe, monstrance, svečnike itd., sohe, križeva pota v poljubni velikosti in ceni. — Solidnost trdnosti jamčijo nebroj pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme.

Vsi cerkveni predmeti so carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovoriti ali predložiti vzorce.

J. NESKUDLA, Ljubljana, hotel »Tratnik«.

NEMA PROVALNIKA, KOJI BI PROBIO VIDA KOVIČEV ČELIČNI KAPAK, NITI IMA SUNCA, KOJE BI PRODRLO KROZ VIDA KOVIČEVE SPECIJALNE ZASTORE!

PRVA JUGOSLAVENSKA TVORNIŠKA ZALUŽIJA, ROLETA, DRVENIH I ČELIČNIH KAPAKA I SUNČANIH ZASTORA

G. SKRBIĆ

BRATA VIDA KOVIČ

ZAGREB

TELEFON: POSLOVNA 4-92, TVORNIŠKA 23-19

OSNOVANA 1909 GOD.

V PARADIŽU

sta bila brez obleke

Adam in Eva,

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne

obleke za gospode dame in otroke

v trgovini

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

VIŠI, podgane, stenice, škurki in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in blantom mišim K 10, za podgane K 10, za škurke K 10, za stenice K 10, za uničevanje moljev K 10 in 20, proti mrčesom K 10 in 20; maslo proti ušem pri ljudeh K 10; — in živali K 10; — za uši v obleki in perilu K 10 in 20; proti mrčesom na sadju in zelenjadi proti mravljam 10 in 20 K. Pošilja po povzetju Zavoda za ekspanzo.

M. Jünker, Petrijska ul. 3. Zagreb 39.

Tagovcem pri večjem odjemu popust.

Slanina:

soljena 126 K

prekajena . . 140 K

papricirana . 146 K

prvovrstno debelo blago je zopet na razpolago pri

Gospodarski Zvezi, LJUBLJANA.

Mesni oddelek.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremlah za rodbinsko in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezenju brezplačen. Isto tam galanterija, srajce, kravate, potrebščine za šivilje, krojače, devljarje, sedlarje, gambi, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija. Cene najnižje.

Dr. ing. MIROSLAV KASAL

Oblastveno poverjeni stavbeni inž. in mestni stavebnik

LJUBLJANA, GRADISČE 13.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke stavbe.

Izvršitev! - Projektiranje!

POZORI

Bakrene kotle za žganjekuho

trpežno izdelane, po ugodni ceni in sicer od 25 do 60 litrov vsebine ima v zalogi trdnika

Stanko Zargi & Co.

Ljubljana, Martinova cesta 15.

Zahlevajte cenikel Takošno dobavljajo

TRGOVCI ZNATEN DOPUSTI

MARASKINO MORPURGO

Čašica tega delikatnega LIKERA je nepopisen užitek!

Priporočamo: COGNAC DALMATIA MEDICINAL in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

PRVA ODLIKOVANA DALMATINSKA PARNA DESTILACIJA

V. MORPURGO, Split.

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovenova ulica št. 9.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,

I. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela »UNION«.

Hranilne vloge se **5 1/2 %** brez odbitka rentnega in obrestujejo po **5 1/2 %** invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 %**

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 %**

Potniki v Ameriko pozor!

United American Lines Inc.

prevažata potnike z najnovejšimi brzoparniki preko: Hamburga—Southamptona in Cherbourga v New-York.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja:

Simon Kmetec

zastopnik za Slovenijo

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Nova založba r. z. z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg

(poleg Vzajemne posojilnice — ob Zvezdi)

priporočata za začetne šole vse šolske knjige in potrebščine: zvezke, papir, peresa itd. Opozorjamo na zalogo knjig: Iv. Cankar: Podoba iz sanj (II. izdaja), Julij Cezar (prevel O. Zupančič). Dotiskan je ODIP (prevel Sovrč). — Postreže lahko z vsako knjigo tudi iz inozemstva.

Stavbeno podjetje

IVAN OGRIN

Ljubljana, Grubarjevo nabr. 8

Prevzemajo se vsakovrstne gradnje. Naprava načrtov, stroškovnikov. — Tehnična mnenja in ocenitve.

Delo solidno in hitro. cene nizke.

Telefon številka 426.

SLAVENSKA BANKA d. d.

Podružnica LJUBLJANA

preje Jugoslovanska Union-banka

ZAGREB

BEOGRAD

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Budapest: Balkan Bank r. t.

Afilacije:

Split: Jugoslovanska industrijska banka.

Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica in rezerve 200.000.000 K.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.